

Więcej nie popełnię tego samego błędu.

No volveré a cometer el mismo error.

Lección 32: No volveré a cometer el mismo error.

Lekcja 32: Więcej nie popełnię tego samego błędu.

¡Bienvenido a la clase de hoy!

Witam Cię na dzisiejszych zajęciach!

Jak zapewne pamiętasz, na poprzedniej lekcji omawialiśmy strukturę *estar + gerundio*, która służyła do opisywania sytuacji właśnie trwającej bądź też długo trwającej. Konstrukcja ta nazywa się fachowo *perifraza*, a perifraza jest w języku hiszpańskim bardzo wiele i są one niezwykle przydatne. Dzięki nim, między innymi, unikamy zbędnych powtórzeń, ponieważ zastępują one często rozbudowane opisy. Weźmy za przykład znane Ci już *estar + gerundio*. Jeżeli zapytasz:

¿Qué estás haciendo?

Co teraz robisz?

to masz na myśli, co pytana osoba robi w tym momencie, a użyta struktura pozwala Ci na uniknięcie rozbudowanego pytania typu:

¿Qué haces en este momento?

Co robisz w tym momencie?

Zapewne nasuwa Ci się pytanie, dlaczego nie można po prostu zapytać:

¿Qué haces?

Co robisz?

Otóż nie powinno się, gdyż zadając to pytanie, mamy na myśli, czym pytana osoba zajmuje się na co dzień, na przykład gdzie pracuje.

Konstrukcje te, krótko mówiąc, ułatwiają nam zatem komunikację językową. Ważne jest to, że używane w nich czasowniki, na których te konstrukcje się opierają, odbiegają od swojego oryginalnego znaczenia, co zobaczymy na przykładach.

Wspomnianych peryfraz jest bardzo dużo, my zajmiemy się najważniejszymi.

Na początku omówię pierwszą z grup, którą tworzy się za pomocą nieodmienionego czasownika, czyli bezokolicznika, zwanego po hiszpańsku *infinitivo*. Oto najczęściej spotykane konstrukcje:

volver + infinitivo

ponerse a + infinitivo

dejar de + infinitivo

estar a punto de + infinitivo

acabar de + infinitivo

deber de + infinitivo

W temacie dzisiejszej lekcji pojawiła się pierwsza a nich, a mianowicie:

volver + a + infinitivo, której używamy, chcąc wyrazić powtórzenie jakiejś czynności.

Spójrz proszę na poniższy przykład:

El año pasado viajé a Buenos Aires y este año vuelvo a ir para allá.

W zeszłym roku pojechałem/am do Buenos Aires i w tym roku ponownie tam jadę.

Jak widzisz, konstrukcja *volver + a + infinitivo* pozwoliła zastąpić zdanie *este año voy a ir otra vez para allá*, które znaczy to samo, ale jest nieco dłuższe i mniej zgrabne.

Podobnie jest w kolejnych przykładach:

Vuelves a llegar atrasado y sin ninguna explicación.

Znowu przychodzisz spóźniony i bez żadnego wyjaśnienia.

Vuelves a llegar atrasado zastępuje zdanie *otra vez llegas atrasado*. Zdania te są naturalnie synonimami, możemy je stosować wymiennie.

Formy *volver + a + infinitivo* używamy naturalnie także w czasach przeszłych. Oto przykład:

Manuel se rompió la pierna el año pasado y este año ha vuelto a rompérsela.

Manuel złamał nogę w zeszłym roku i w tym roku znowu ją złamał.

co oznacza: *este año Manuel otra vez se ha roto la pierna*, czyli możemy to znowu powiedzieć na dwa sposoby.

Ayer volvió a perder mi billetera.

Wczoraj znowu zgubiłem/am portfel.

I tym razem zdanie *Ayer de nuevo perdí mi billetera* można zastąpić konstrukcją *volver + a + infinitivo*, używając jej w czasie *indefinido*, gdyż jak pamiętasz do wydarzeń skończonych, czyli na przykład tych, które nastąpiły wczoraj, używamy właśnie tego czasu.

de nuevo

znowu, ponownie

ponerse + a + infinitivo

Jak widzisz, używamy tutaj zwrotnej formy czasownika *poner*, czyli *ponerse*. Z pewnością pamiętasz, że czasownik ten oznacza *kłaść*, a w swojej zwrotnej formie *wkładać na siebie*, na przykład *ubranie*. Oczywiście w omawianej konstrukcji znaczenie to jest całkowicie różne, może być ona bowiem stosowana wymiennie z czasownikiem *empezar*, czyli *zaczynać*, ale tylko wtedy, kiedy mamy na myśli rozpoczęcie jakiejś czynności.

Spójrz jak wygląda to na przykładach:

Siempre cuando ve esta película, se pone a llorar.

Zawsze, kiedy ogląda ten film, zaczyna płakać.

Zamiast *se pone a llorar* możesz powiedzieć *empieza a llorar*.

A tak wygląda to w czasie przeszłym:

Cuando menos lo esperábamos, se puso a llover a cántaros.

Kiedy najmniej się tego spodziewaliśmy, zaczęło lać (rozpadało się).

Se puso a llover można by zastąpić przez *empezó a llover*, różnica byłaby tylko w zabarwieniu emocjonalnym. Używając *empezar* bardziej informujemy o wydarzeniu, a za pomocą *ponerse* wypowiedź nabiera negatywnego zabarwienia.

llover a cántaros

lać jak z cebra

Spójrz proszę jeszcze na jeden przykład, w którym po czasowniku *deber - musiec* - zastosujemy *ponerse* w formie nieodmiennej:

Tu hijo debe ponerse a trabajar cuanto antes.

Twój syn powinien zabrać się do pracy jak najszybciej.

Teoretycznie w powyższym zdaniu też możemy zastąpić *ponerse a* przez *empezar*, ale wtedy zdanie straci nieco swoją wymowę, która ma na celu podkreślenie konieczności rozpoczęcia pracy, a nie tylko suchą informację.

Kontynuując dzisiejszy temat, przejdę do kolejnej tego rodzaju konstrukcji oznaczającej, w przeciwieństwie do poprzedniej, zaprzestanie wykonywania jakiejś czynności. Tworzymy ją za pomocą czasownika *dejar - zostawiać*, przyimka *de* oraz *bezokolicznika*. Całe połączenie oznacza *przestać*.

dejar de + infinitivo

Zapraszam Cię do prześledzenia przykładów:

Es muy difícil dejar de fumar.

Bardzo trudno jest rzucić palenie.

Dejar de fumar oznacza dosłownie *przestać palić*. W tym zdaniu używamy czasownika w formie nieodmiennej, gdyż odnosi się on do ogólnej zasady, a nie do konkretnej osoby.

W kolejnym przykładzie pojawia się czas przeszły *indefinido*, gdyż wyrażenie *dejar de hablar* odnosi się do pojedynczej sytuacji:

Quando el profesor entró en la clase, los estudiantes dejaron de hablar.

Kiedy profesor wszedł do sali, studenci przestali rozmawiać.

Jak widzisz, konstrukcja *dejar de* jest prosta w użyciu, możemy ją dokładnie przetłumaczyć na polskie słowo *przestać* i tak naprawdę jedyne, co musisz zrobić, to odmienić czasownik w odpowiedniej osobie i czasie.

Dla utrwalenia tego wyrażenia proponuję Ci jeszcze jeden przykład:

Quando llega la tormenta, los pájaros dejan de cantar.

Kiedy nadchodzi burza, ptaki przestają śpiewać.

el pájaro

ptak

Kolejną peryfrazę tworzymy przy pomocy czasownika *estar*. Nie da się jej dokładnie przetłumaczyć na język polski, gdyż *estar a punto de* dosłownie oznacza *znajdować się o punkt od*, ale jak pewnie się domyślasz jest ona odpowiednikiem polskiego wyrażenia *być o krok od czegoś*, oznacza zatem zapowiedź jakiegoś wydarzenia.

estar a punto de + infinitivo

Oto przykłady:

Ya he hecho casi todo el trabajo, estoy a punto de terminar.

Już wykonałem/am prawie całą pracę, zaraz skończę.

Estoy a punto de terminar oznacza zatem, że niewiele mi brakuje do końca, jestem o krok od zakończenia.

Podobnie jest w kolejnym przykładzie:

No lo molestes más, está a punto de ponerse a llorar.

Nie dokuczaj mu więcej, zaraz się rozpłacze.

Está a punto de ponerse a llorar - niewiele brakuje, żeby się rozpłakał, jest o krok od rozpłakania się.

W czasie przeszłym konstrukcja ta zmienia troszeczkę znaczenie i informuje, że dane wydarzenie było bliskie realizacji, ale się nie odbyło, tak jak w poniższym zdaniu:

Estaba a punto de entrar en la ducha cuando llamaron a la puerta.

Właśnie wchodziłem/am pod prysznic, kiedy zadzwonili do drzwi.

lub omal nie wydarzyło się coś złego, jak w kolejnym przykładzie:

Aquel coche ha estado a punto de atropellarme.

Tamten samochód prawie mnie rozjechał.

Użycie czasu *pretérito perfecto* sugeruje, że wydarzyło się to przed momentem.

deber + de + infinitivo

Skupimy się teraz na czasowniku *deber*, który często wprowadza w błąd nawet osoby hiszpańskojęzyczne i zdarza się, że jest przez nie używany niepoprawnie. *Deber* samo w sobie wyraża *powinność*, *obowiązek* i w momencie, kiedy chcemy ten obowiązek wyrazić, zdanie brzmi następująco:

Debes volver antes de las nueve.

Powinieneś wrócić przed dziewiątą.

I na przykład w czasie przeszłym:

Debimos levantarnos pronto.

Powinniśmy (byli) wstać wcześniej.

Inne znaczenie tego czasownika to *być dłużnym*, np. pieniądze:

Me debes 30 zlotys, ¿cuándo me los vas a devolver?

Jesteś mi winien/winna 30 złotych, kiedy mi je oddasz?

lub przysługę:

Gracias por tu ayuda, te debo un favor.

Dziękuję za twoją pomoc, jestem ci winien/winna przysługę.

Natomiast jeśli dodamy do niego przyimek *de*, zmieni on znaczenie i będzie wyrażał tak zwane **prawdopodobieństwo**. Chodzi o to, że jeżeli nie jesteśmy czegoś pewni, tylko to przypuszczamy, mówimy na przykład:

Deben de ser las seis, está oscureciendo.

Pewnie jest już szósta, ściemnia się.

czyli nie wiemy, która jest godzina, tylko przypuszczamy, że 18.00.

Siempre lleva ropa de marca, debe de tener mucho dinero.

Zawsze nosi markowe ubranie, pewnie ma dużo pieniędzy.

Zakładamy, że wspomniana osoba ma dużo pieniędzy, ponieważ nosi drogie ubrania, ale nie wiemy tego na pewno.

I jeszcze jeden przykład, tym razem w czasie przeszłym:

Tiene muchas cicatrices, debió de tener un accidente hace algún tiempo.

Ma wiele blizn, musiał mieć (pewnie miał) wypadek jakiś czas temu.

Nie wiemy skąd te blizny u wymienionej osoby, zakładamy, że miała wypadek.

acabar + de + infinitivo

Konstrukcji powyższej używamy, kiedy chcemy poinformować o czymś, co dopiero się wydarzyło. Co ważne, może ona występować tylko w czasie teraźniejszym oraz przeszłym *imperfecto*.

Spójrz proszę na jej zastosowanie w czasie teraźniejszym:

En la radio acaban de decir que la gasolina va a subir.

W radiu właśnie powiedzieli, że (cena) benzyny pójdzie w górę.

Odpowiednikiem *acabar de + infinitivo* w powyższym przykładzie mogłoby być na przykład *hace un rato* czy *hace un momento*, które jak pamiętasz znaczą *przed chwilą*. Zdanie zatem mogłoby brzmieć:

Hace un rato, han dicho en la radio que la gasolina va a subir.

Przed chwilą powiedzieli w radiu, że (cena) benzyny pójdzie w górę.

Nie wiem, co Ty o tym sądzisz, ale według mnie pierwsze zdanie brzmi zdecydowanie zgrabniej i przede wszystkim jest krótsze.

Proponuję Ci jeszcze jeden przykład z użyciem czasu teraźniejszego:

Acabo de pasar por la tienda y he comprado vino para la cena.

Przed chwilą wstąpiłem/am do sklepu i kupiłem/am wino na kolację.

A oto ewentualne zdanie "zastępcze":

Hace un momento he pasado por la tienda y he comprado vino para la cena.

Przed chwilą wstąpiłem/am do sklepu i kupiłem/am wino na kolację.

Zatem wiesz już, że dłuższą wypowiedź, jaką jest *hace un momento he pasado*, można zastąpić krótszą o tym samym znaczeniu, czyli *acabo de pasar*.

Jak już wspomniałam, *acabar de + infinitivo* użyć można także w czasie *imperfecto* i wtedy odnosi

się ono do czegoś, co wydarzyło się tuż przed innym zdarzeniem w czasie przeszłym, na przykład:

Cuando llegaron los invitados, acabábamos de poner la mesa.

Kiedy przyszli goście, właśnie (dopiero co) nakryliśmy do stołu.

poner la mesa

nakryć do stołu

Zdanie to, nie używając omawianej konstrukcji, należałoby powiedzieć w następujący sposób:

Cuando llegaron los invitados, ya hacía un rato que habíamos puesto la mesa.

Kiedy przyszli goście, chwilę wcześniej nakryliśmy do stołu.

Powyższe zdanie jest długie i skomplikowane gramatycznie. Zauważ, że zwrot *hace un rato* musi się odmienić w czasie przeszłym, ponieważ odnosi się do przeszłości. Do tego należy użyć czasu zaprzętego, który poznamy na jednej z kolejnych lekcji. Innymi słowy, dużo lepiej jest użyć konstrukcji *acabar de* i osiągnąć to samo znaczenie.

Pierwszy rodzaj naszych konstrukcji peryfrastycznych mamy już omówiony, czas teraz przejść do dwóch następnych, w których używamy odpowiednio *gerundio* oraz *participio*.

Co do tej ostatniej grupy, konstrukcji tego rodzaju jest niewiele i tłumaczone są na język polski jako imiesłów przeszły, czyli na przykład: *zrobione, przeczytane* etc.

W przeciwieństwie do poprzedniej grupy w tej czasowniki nie tracą swojego głównego znaczenia. Spójrz na przykłady, które wyjaśnią Ci, co mam na myśli:

tener + participio

Konstrukcja ta odpowiada czasowi przeszłemu *pretérito perfecto*, czyli:

Ya lo tengo hecho.

Mam już to zrobione.

znaczy to samo, co:

Ya lo he hecho.

Już to zrobiłem/am.

a na przykład:

Tengo leídos todos estos libros.

Mam już przeczytane wszystkie te książki.

znaczy tyle, co:

Ya he leído todos estos libros.

Już przeczytałem/am wszystkie te książki.

Różnica jest jedynie w konstrukcji, gdyż jak zapewne dostrzeżasz w wyrażeniu *tener + participio*, *participio* funkcjonuje jak przymiotnik i odmienia się stosownie do liczby i rodzaju. Spójrz na kolejny przykład:

Tengo compuestas quince canciones.

Mam skomponowanych piętnaście piosenek.

La canción, piosenka, jest rodzaju żeńskiego i w powyższym zdaniu występuje w liczbie mnogiej, zatem forma *participio: compuesto*, pochodząca od czasownika *componer*, jest dostosowana do rodzaju żeńskiego i liczby mnogiej i brzmi *compuestas*. Powyższe zdanie znaczy dokładnie:

Hasta ahora he compuesto quince canciones.

Do tej pory skomponowałem/am piętnaście piosenek.

W zdaniach, w których *participio* nie odnosi się do żadnej rzeczy czy osoby, nie jest odmieniane, czyli zdanie:

Planuję (mam zaplanowane) pojechać do Hiszpanii brzmi:

Tengo planeado ir a España.

Planuję (mam zaplanowane) pojechać do Hiszpanii.

Istnieje w języku hiszpańskim, konstrukcja podobna do powyższej, a mianowicie:

llevar + participio i tworzy się ona na takich samych zasadach jak ta omawiana powyżej. Różni się ona nieco sensem, gdyż jeśli powiesz:

Llevo compuestas quince canciones.

Mam skomponowanych piętnaście piosenek.

masz na myśli:

Ya he compuesto quince canciones y seguiré componiendo más.

Już skomponowałem/am piętnaście piosenek i nadal będę komponować.

Konstrukcja *tener + participio* pozbawiona jest informacji o tym, że opisana czynność nadal będzie wykonywana.

Spójrz jeszcze na dwie ostatnie konstrukcje z tej grupy. Mianowicie:

dejar + participio i quedar + participio

Pierwszą tworzymy za pomocą czasownika *zostawiać*, czyli *dejar*, i również nie traci on tego znaczenia, kiedy jest używany w konstrukcji z *participio*, na przykład:

Dejó los platos bien lavados.

Zostawił/a naczynia dobrze umyte.

Los platos to rodzaj męski liczby mnogiej, dlatego też imiesłów *lavado* jest także odmieniony do liczby mnogiej.

W przypadku kolejnej konstrukcji czasownik *quedar - zostawać* - też zachowuje swoje pierwotne znaczenie, aczkolwiek zdarza się, że czasem tłumacząc go na język polski, musimy wybrać nieco zgrabniejsze tłumaczenie zdania.

Oto dwa przykłady:

El coche quedó atrapado en un gran charco.

Samochód został uwięziony w kałuży.

el charco

kałuża

atrapar

złapać, schwytać, uwięzić

czy

Quedó dicho lo necesario.

Zostało powiedziane to, co konieczne.

Ostatnią z omawianych grup tworzy się za pomocą odmienianego czasownika oraz *gerundio*.

Często używanymi w hiszpańskim tego typu konstrukcjami, oprócz znanej Ci i wielokrotnie wspomianej *estar + gerundio*, są:

seguir + gerundio oznaczające, że rozpoczęta akcja trwa nadal, na przykład:

Sigo trabajando en esta empresa.

Nadal pracuję w tej firmie.

acabar + gerundio oznaczające zakończenie jakiegoś procesu, na przykład:

Acabé aceptando que tenía razón.

W końcu zaakceptowałem/am, że ma racje.

llevar + gerundio ma na celu pokazać rozpoczętą w przeszłości czynność i dalsze jej trwanie, konstrukcja ta zawsze stosowana jest z określeniem czasowym:

Lleva tres meses viviendo en esta casa.

Od trzech miesięcy mieszka w tym domu.

ir + gerundio opisuje czynność dziejącą się stopniowo:

Se va haciendo de noche.

Zapada noc.

Hacerse jest tu czasownikiem zwrotnym i oznacza dokładnie *robić się, stawać się*.

Ta ostatnia peryfraza czasem może być zastępowana przez *estar + gerundio*.

To by było wszystko na dziś. Zdaję sobie sprawę, że dzisiejsza lekcja była dosyć długa, mimo to mam ogromną nadzieję, że była zrozumiała. Jej podsumowanie jak zawsze znajdziesz w zakładce

Ściąga, tak że proponuję Ci się tam udać, aby powtórzyć dzisiejszy materiał. Koniecznie przerób sobie proponowane przeze mnie ćwiczenia, gdyż pomogą Ci utrwalić omawiane konstrukcje.

Ja żegnam się z Tobą i zapraszam do dalszej nauki.

¡Hasta pronto!

Kasia

Ściąga

Perífrasis verbales

estar a punto de	+ infinitivo
ponerse a	+ infinitivo
acabar de	+ infinitivo
volver a	+ infinitivo
deber de	+ infinitivo
dejar de	+ infinitivo

seguir	+ gerundio
estar	+ gerundio
llevar	+ gerundio
acabar	+ gerundio

tener	+ participio
llevar	+ participio
quedar	+ participio
dejar	+ participio

El vocabulario

el charco	kałuża
el pájaro	ptak
la cicatriz	blizna
la gasolina	benzyna
atrapar	złapać, schwytać

atropellar	potknąć, potrącić
de nuevo	znowu
llover a cántaros	lać jak z cebra

